

**Teksten nedenfor er hentet fra St.prp.nr. 75 (2003-2004).
Supplering av Verneplan for vassdrag.**

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 11. juni 2004, godkjent i statsråd samme dag.

002/14 Jora (V.nr. 002.DJZ)

Fylke:	Oppland
Kommune:	Dovre, Lesja
Nedbørfelt:	496,7 km ²
Urørt natur:	75 %
SP-kategori/gruppe:	II/8 (7)
Nasjonale laksevassdrag:	-

Jora omfatter de sørlige og sentrale delene av Dovrefjell og drenerer til Lågen vest for Dombås. Nesten hele feltet er vernet gjennom Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark samt Dalsida, Jora og Fokstugu landskapsvernområder. Den delen av vassdraget som ikke er vernet etter naturvernloven, omfatter nærområdet omkring Sjongsvatnet og strekningen fra møtet mellom Jora og Grøna, ned til og med utløpet i Lågen. Feltet drenerer et stort høyfjellsmassiv med flere små og mellomstore vann. Forhold knyttet til dreneringen under isavsmeltningen resulterte blant annet i dannelse av spesielle moreneformer og bresjøer med opplagring av sedimenter. Sideelva Grøna arbeider aktivt i materialet som ble avsatt, og området har stor formrikdom. Elva har meanderende løp. Over Joras vifte ved utløpet går elva i flere løp. Vassdraget viser stor variasjon i vegetasjonstyper. Det totale artsantallet er relativt høyt og omfatter en rekke sjeldne og krevende fjellplanter. Grøndalen har store og intakte våtmarker, av en type som er sjelden ellers i området. Fiskefaunaen er typisk for regionen. Forekomsten av våtmarks- og spurvefugler er meget rik. Flere rødlistede fuglearter er registrert. Flere setermiljøer ligger i nedre del av feltet, med aktiv drift ved noen av dem. Kulturminneinteressene er svært store. Mange av dem er knyttet til elver og vann.

Det er gravd i deltaområdet mot Lågen for å hindre flomskader. Jora er viktig for å opprettholde vannføring i Lågen. Feltet inngår som en sentral del av et stort sammenhengende friluftsområde av nasjonal bruksverdi. Området er godt tilrettelagt for tradisjonelt friluftsliv som turvirksomhet, padling, jakt og fiske. Reinsjakten er attraktiv.

Styringsgruppens vurdering: Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark ble etablert 3. mai 2002 og innebærer en vesentlig utvidelse av Dovrefjell nasjonalpark. Det er også opprettet et landskapsvernområde som omfatter deler av Joras felt. Verneområdene omfatter det meste av vassdraget. Verdiene knyttet til geologisk og biologisk mangfold gir videre store verdier for både landskap og friluftsliv. Feltet har vært ressursmessig utnyttet over lang tid og har meget store verdier knyttet til kulturminner. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen ut fra at dette vil bidra til å ivareta vassdragets urørthet og helhet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling.

Både Dovre og Lesja kommune går inn for vern av Jora. Oppland fylkeskommune og fylkesmannen i Oppland støtter forslaget om vern. Glommens og Laagens Brukseierforening går imot vern og mener verdiene er ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven, og viser til at en utbygging vil ha en flomdempende effekt. Forum for natur og friluftsliv Oppland, Naturvernforbundet i Oppland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Vegdirektoratet viser til at det kan bli aktuelt å bygge ny bru over elva.

Jora ble vurdert for vern også i verneplan III og IV. Vassdraget ble da ikke vernet av hensyn til utbyggingsmulighetene, men det ble forutsatt at en utbygging måtte skje uten etablering av magasiner i nedbørfeltet. Siden Verneplan IV er Dovrefjell nasjonalpark vesentlig utvidet og omfatter nå sammen med landskapsvernområder det meste av Joras nedbørfelt.

Selv om det meste av verdiene i vassdraget allerede er sikret gjennom vern etter naturvernlover, er NVE av den oppfatning at det fortsatt er vesentlige verdier i vassdraget som kan ivaretas gjennom vassdragsvern og som særlig er knyttet til et relativt urørt vannsystem helt til utløpet i Lågen. NVE legger vekt på at vassdraget må vurderes som en helhet sammen med nasjonalparken. NVE legger også vekt på at det lokalt og regionalt, med unntak av utbyggingsinteressene, er ønske om vern, og anbefaler derfor vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding.

Naturvernforbundet i Oppland går inn for vern. Fylkesmannen i Oppland viser til tidligere uttalelse gitt til styringsgruppen, og går inn for vern av Jora.

Departementet tilrår at Jora tas inn i verneplanen.